

ПРЕДГОВОР

Асоцијално понашање, као предворје делинквентног понашања младих свакако је предмет интересовања и научних истраживања свих озбиљнијих друштвених система. Како је то понашање друштвено неприхватљиво и у супротности са интересима једне друштвене заједнице то је за очекивати да ће та иста заједница изнаћи друштвене механизме за сузбијање нежељених последица таквог понашања. Нужно би било тражити од свих релевантних друштвених субјеката који се директно или индиректно баве овим проблемом да пронађу адекватне мјере које ће довести до ресоцијализације или реадaptације дјецe и омладине са оваквим понашањем. Знамо да је асоцијално понашање условљено личним (урођени и стечени) и спољним (природни и друштвени) чиниоцима. То је дакле дијалектички однос између појединачног и општег, друштвено условљено неминимизирајући структуру саме личности па и приступ адекватног друштвеног и институционалног реаговања утолико комплекснији. Да би се једна друштвена заједница ефикасно супротставила овој широкој патолошкој појави мора поћи од узрока саме појаве. Педагошка, психолошка и дефектолошка – криминолошка стајалишта углавном узроке оваквог понашања младих налазе у породици, школи, друштвеној средини и самој структури личности носиоца таквог понашања. Дакле, научно провјерен и доказан приступ је да асоцијално понашање узрокује синдром фактора гдје један од њих може привидно да биде водећи али сигурно без осталих не би могао снажно доћи до изражаја. Управо због тога се јављају многа учења као што су социолошка, биолошка – криминолошка и психолошка која свака из свог угла стављајући у фокус одређене чиниоце као узрочнике објашњавају овакво понашање младих. На темељу тога и настају многе теорије гдје такође свака из свог угла објашњавају ово понашање од теорије аномије до теорије неприлагођености или пак теорија условљавања и фрустрације. Сигурно поред четири доминантна узрока асоцијалног понашања младих које смо навели не смијемо заборавити ни пратеће узрочнике ове појаве као што су: слободно вријеме, масовне комуникације, шунд литература, штампа, утицај улице, болести зависности, утицај одраслих криминалаца, конзервативних религиозних схватања, сукоба у области културе, слабе социјално заштитних и

здравствених, као и комуналних институција те институција за извршење кривичних санкција.

На расвјетљавању ове тешке појаве негативно доприноси и терминолошка шума различитих стручних израза од самог асоцијалног понашања, па до најтежег облика малољетничке делинквенције, као што су: васпитна запуштеност, друштвена неприлагођеност, лоше друштвено понашање, девијантно, аберантно, анτισоцијално, поремећаји у понашању дјече и омладине и сл.

Многа истраживања код нас и у свијету, па и истраживања самог аутора, доказују незадовољавајуће ефекте школе на васпитном плану јер све више ученика осјећа тешкоће на постојеће школске услове у односу на услове у породици или пак на оне услове на које су навикли.

Узето у цјелини и школска и породична, и социјална средина као и особине личности малољетника директно или индиректно утичу на њихово асоцијално понашање.

На темељу изнесеног поставља се суштинско питање, како ријешити ову све сложенију и опаснију појаву. Одговор би био да породичне односе и трансформацију породице морамо ставити у функцију новог времена и друштвених захтјева, школу, нарочито педагошко – психолошку службу ставити у позицију технолога васпитно – образовног процеса а не пуких администратора, службе социјалне и дјечије заштите обавезати позитивним законодавством да малољетнике са асоцијалним понашањем не маргинализују у свом раду а друге субјекте који по било ком основу имају додир са овом можемо комотно рећи субкултуром као што су судови, тужилаштва, министарства унутрашњих послова, едукативним поступцима (семинари, савјетовања) приближити овој групи младих људи који испољавају асоцијално понашање, како би заједнички резултати на овом плану били ефикаснији.

За све ово треба приступити мултидисциплинарним поступком гдје ће појединачни, тимски, и институционални рад доћи до пуног изражаја уз враћање провјерених универзалних вриједности на чијим би основама васпитавали младе генерације.

Велику захвалност у изради ове књиге дугујем својим колегама на њиховом доприносу прије свега проф. др. Раду Попадићу, проф. др. Драгољубу Крнети, проф. др. — Кундаци. Посебну захвалност изражавам према мом матичном универзитету: Пан европском универзитету АПЕИРОН Бања

Лука, које је несебично допринио изласку поменуте књиге. Захваљујем се ово приликом и свим оним који су на било који начин од подршке до материјалног учешћа допринјели изласку ове опсежне књиге која ће надамо се послужити горе наведеним субјектима да са се ефикасније супротставе овој нарастајућој и нежељеној појави код младих.

Аутор